

**Evaluare ex-ante privind
Introducerea de Instrumente Financiare în
Prioritatea P3 - Eficiența energetică și infrastructura verde**

**Obiectivul specific RSO2.1 - Promovarea eficienței energetice și
reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)**

**Operațiunea B - Investiții în clădirile rezidențiale în vederea
asigurării/creșterii eficienței energetice**

în cadrul Programului Regional Sud-Vest 2021-2027

Octombrie 2024

CUPRINS

Abrevieri, acronime și glosar de termeni.....	3
1. Elemente de context.....	8
2. Instrumente financiare 2021-2027.....	12
2.1 Structura implementării.....	12
2.2 Model de guvernare.....	15
3. Instrument financiar pentru eficiență energetică.....	15
3.1 Produsele financiare propuse.....	16
3.1.1 Produs de împrumut.....	16
3.1.2 Componenta de grant.....	16
3.2 Grupul țintă propus al destinatarilor finali.....	17
3.3 Contribuția preconizată a instrumentului financiar la îndeplinirea obiectivelor specifice.....	17
4. Prevederi privind revizuirea/actualizarea evaluării ex-ante.....	20

Abrevieri, acronime și glosar de termeni

Abrevierea	Denumirea completă
ADR SVO	Agentia pentru Dezvoltare Regionala Sud-Vest Oltenia (Regional Development Agency South-West Oltenia)
CPR RDC	Common Provision Regulation (Regulation (EU) 2021/1060) Regulamentul privind dispozițiile comune (Regulamentul (UE) 2021/1060)
EC CE	European Commission Comisia Europeană
EIF FEI	European Investment Fund Fondul European de Investiții
EIB BEI	European Investment Bank Banca Europeană de Investiții
ERDF FEDR	European Regional Development Fund Fondul European de Dezvoltare Regională
EU UE	European Union Uniunea Europeană
GBER RGEC	General Block Exemption Regulation (Regulation (EU) 651/2014) Regulamentul general de exceptare pe categorii [Regulamentul (UE) nr. 651/2014]
HF FI	Holding Fund Fond de investiții
IDB BID	Investment and Development Bank Banca de Investiții și Dezvoltare
IFI	International Financial Institution Instituție financiară internațională
LTRS SRTL	Long Term Renovation Strategy Strategia de renovare pe termen lung
MDLPA	Ministry of Development, Public Works, and Administration (Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației)
MRIP	Multi-regional Investment Platform Platformă de investiții multiregională
NRRP PNRR	National Recovery and Resilience Plan Planul Național de Redresare și Reziliență
RDA ADR	Regional Development Agency Agenția de Dezvoltare Regională
RP SW PR SV	Regional Programme South-West Oltenia 2021-2027 (Program Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027)
SO OS	Specific Objective Obiectiv Specific

Reglementări europene și naționale, cadrul strategic, documente programatice aplicabile

A. Regulamente/reglementari europene:

- **Regulamentul (UE) nr. 1060/2021** al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize;
- **Regulamentul (UE) 2021/1058** al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune;
- **Regulamentului Consiliului (CE, EURATOM) nr. 2988/1995** privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene, cu modificările și completările ulterioare;
- **Regulamentului (UE, Euratom) nr. 1046/2018** al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012, cu modificările și completările ulterioare;
- **Regulamentul (UE) 2016/679** al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor);
- **Regulamentului (UE) 2020/852** al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu;
- **Comunicare a Comisiei C (2021) 1054** final din 12 februarie 2021. Orientări tehnice privind aplicarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență;
- **Comunicarea Comisiei (2021/C 373/01)** - Orientări tehnice referitoare la imunizarea infrastructurii la schimbările climatice în perioada 2021-2027;
- **Directiva (UE) 2018/844** a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor și a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică;

- **Directiva 2010/31/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 19 mai 2010 privind performanța energetică a clădirilor;
- **Regulamentul Delegat nr. 244/2012** de completare a Directivei 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind performanța energetică a clădirilor prin stabilirea unui cadru metodologic comparativ de calcul al nivelurilor optime, din punctul de vedere al costurilor, ale cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor și a elementelor acestora;
- **Directiva 2012/27/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE;
- **Directiva (UE) 2018/2001** a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- **Recomandarea (UE) 2019/786** a Comisiei din 8 mai 2019 privind renovarea clădirilor (notificată cu numărul C (2019) 3352).
- **Recomandările C (2021) 7014** din 28.09.2021 privind eficiența energetică în primul rând: de la principii la practică. Orientări și exemple pentru acesta implementare în procesul decizional în sectorul energetic și nu numai;

B. Legislație națională

- **Legea nr. 372** din 13 decembrie 2005 privind performanța energetică a clădirilor, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 121/2014** privind eficiența energetică, cu modificările și completările ulterioare;
- **Legea nr. 448** din 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, republicată, cu modificările și completările ulterioare (a se vedea capitolul IV Accesibilitate);
- **BUG nr. 122/2020**, privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România;
- **BUG 88/2022**, pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea gestionării fondurilor europene nerambursabile destinate dezvoltării regionale;
- **Legea nr. 315/2004** privind dezvoltarea regională în România;
- **HG 873/2022**, pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă;
- **BUG 66/2011**, privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora;
- **Hotărârea Guvernului nr. 875/2011** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea

fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;

- **BUG 133/2021**, privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă;
- **Hotărârea Guvernului nr. 829/2022** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.034/2020** pentru aprobarea Strategiei naționale de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2021** pentru aprobarea Planului național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030;
- **Hotărârea nr. 907/2016** privind etapele de elaborare și conținutul-cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;
- **Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației nr. 16/2023** pentru aprobarea reglementării tehnice „Metodologie de calcul al performanței energetice a clădirilor, indicativ Mc 001-2022;
- **Ordinul ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației nr. 2819/02.11.2022** pentru aprobarea reglementării tehnice „Ghid privind implementarea măsurilor de creștere a performanței energetice aplicabile clădirilor existente, în etapele de proiectare, execuție și recepție, exploatare și urmărire a comportării în timp pentru îndeplinirea cerințelor nZEB, Indicativ RTC 3 — 2022”
- **Ordinul nr. 386 din 28 martie 2016** pentru modificarea și completarea Reglementării tehnice "Normativ privind calculul termotehnic al elementelor de construcție ale clădirilor", indicativ C 107-2005, aprobată prin Ordinul ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului nr. 2.055/2005;
- **Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 3152/2013** pentru aprobarea Procedurii de control al statului cu privire la aplicarea unitară a prevederilor legale privind performanța energetică a clădirilor și inspecția sistemelor de încălzire/climatizare - indicativ PCC 001-2013;
- **Ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 189 din 2013** pentru aprobarea reglementării tehnice "Normativ privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012 - Revizuire NP 051/2000";
- **Ordinul nr. 386 din 28 martie 2016** pentru modificarea și completarea Reglementării tehnice „Normativ privind calculul termotehnic al elementelor de construcție ale

clădirilor”, indicativ C 107-2005, aprobată prin Ordinul ministrului transporturilor, construcțiilor și turismului nr. 2.055/2005;

- **Ordinul** viceprim-ministrului, ministrul dezvoltării regionale și administrației publice nr. **2.834/2019** pentru aprobarea reglementării tehnice „Cod de proiectare seismică — Partea a III-a — Prevederi pentru evaluarea seismică a clădirilor existente, indicativ P 100-3/2019”;
- **OUG nr. 23 / 2023**, privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021—2027
- **Ordinul nr. 1777 / 2023** al ministrului investițiilor și proiectelor europene privind aprobarea conținutului/modelului/formatului/structurii-cadru pentru documentele prevăzute în OUG nr. 23/2023
- Alte normative și reglementări tehnice în domeniu, în vigoare la momentul întocmirii documentațiilor tehnico-economice/evaluării cererilor de finanțare.

Reglementări tehnice privind performanța energetică a clădirilor sunt listate la adresa:
<https://www.mdlpa.ro/pages/reglementare27>

Documente programatice

- Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2021 – 2027;
- PDR SV Oltenia 2021-2027;
- Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030;
- Strategia națională de renovare pe termen lung;
- Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030;
- Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050;
- Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027;
- Strategia Uniunii Europene privind egalitatea de gen 2020-2025: O Uniune a egalității;
- Strategia Uniunii Europene privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2030: O Uniune a egalității;
- Pilonul European al Drepturilor Sociale;
- Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități;

1. Elemente de context

Informații generale despre program PR SV Oltenia 2021-2027

PR SV Oltenia 2021-2027 reflectă orientările politicii de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027, luând în considerare nevoile și provocările existente la nivelul regiunii, precum și concluziile Rapoartelor de țară pentru România din 2019/2020 și sprijină obiectivele de politică asumate la nivel de UE prin intermediul unor tipuri de investiții care să contribuie la competitivitatea regională, inovare și digitalizare, eficiență energetică, mobilitate și conectivitate.

În acest sens, **prin strategia programului sunt asumate o serie de obiective specifice regionale (OSR)** corespunzătoare celor 5 OP stabilite de CE pentru perioada 2021–2027:

- ✓ **Creșterea capacității de CDI și transfer tehnologic și dezvoltarea antreprenoriatului (OSR 1);**
- ✓ **Accelerarea transformării digitale a economiei regionale și a domeniilor de interes public (OSR 2);**
- ✓ **Reducerea emisiilor de carbon prin promovarea eficienței energetice, dezvoltarea infrastructurii verzi și îmbunătățirea transportului public urban (OSR 3);**
- ✓ **Creșterea mobilității și conectivității prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rutier modernă (OSR 4);**
- ✓ **Promovarea incluziunii prin asigurarea condițiilor optime în educație și sprijinirea infrastructurilor dedicate copiilor și tinerilor (OSR 5);**
- ✓ **Dezvoltare integrată prin îmbunătățirea mediului urban și valorificarea patrimoniului cultural și turistic (OSR 6);**
- ✓ **Dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea PR la nivel regional (OSR7).**

Cele 8 priorități din cadrul PR SV Oltenia 2021-2027 sunt:

Prioritatea 1 - Competitivitate prin inovare și întreprinderi dinamice;

Prioritatea 2 - Digitalizare în beneficiul cetățenilor și al firmelor;

Prioritatea 3 - Eficiență energetică și infrastructură verde;

Prioritatea 4 - Mobilitate urbană durabilă;

Prioritatea 5 - Accesibilitate și conectivitate la nivel regional;

Prioritatea 6 - Educație modernă și incluzivă;

Prioritatea 7 - Dezvoltare teritorială sustenabilă;

Prioritatea 8 - Asistență tehnică.

Instituțiile care formează sistemul de implementare a Programului Regional SV Oltenia 2021-2027 sunt:

Structura/organismul	ROL
AM PR SV Oltenia	-gestionarea și monitorizarea programului; -selectarea operațiunilor; -atribuții delegate în procesul de evaluare, selecție, contractare, monitorizare, verificarea cheltuielilor;
Comitetul de monitorizare al PR (CMPR)	-decizional în procesul de implementare a programului; -monitorizarea implementării programului;
Autoritatea de Certificare și Plată (ACP) - Ministerul Finanțelor Publice (MFP)	-stabilirea și transmiterea cererilor de plată către Comisia Europeană în vederea rambursării cheltuielilor către statul-membru;
Autoritatea de Audit din cadrul Curții Române de Conturi (AA)	-efectuează audituri ale bunei funcționări a sistemului de gestiune și control în cadrul programului.

Pentru implementarea PR SV Oltenia 2021-2027, organismele anterior menționate cooperează pentru utilizarea eficientă a fondurilor alocate în cadrul programului.

Îmbunătățirea eficienței energetice este unul dintre obiectivele *Strategiei naționale de renovare pe termen lung (SRTL)*, iar prevederile Rapoartelor de Țară (RT) indică faptul că acțiunile prioritare în domeniul energiei vor fi: promovarea eficienței energetice, ceea ce va duce la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea calității aerului.

Pentru a răspunde provocărilor de mai sus, PR SV Oltenia 2021-2027 va continua să sprijine proiectele de renovare energetică, apeluri care s-au bucurat de un mare interes în perioada 2014-2020. Renovarea energetică, eficientă din punct de vedere al costurilor, a clădirilor din domeniul educației, sănătății, social, a clădirilor de birouri și administrative (inclusiv spații anexă) va include măsuri din pachetul de renovare aprofundată al SRTL (*deep renovation*), care vor reduce substanțial consumul de energie primară.

În conformitate cu prevederile articolului 58 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060, sprijinul adecvat din partea fondurilor prin instrumente financiare se acordă pe baza unei evaluări ex-ante efectuate sub responsabilitatea autorității de management. Evaluarea ex-ante se finalizează înainte ca autoritățile de management să contribuie la program la instrumentele

financiare. Evaluarea ex-ante poate fi revizuită sau actualizată, poate acoperi parțial sau întreg teritoriul statului membru și se poate baza pe evaluări ex-ante existente sau actualizate.

Evaluarea ex-ante include cel puțin următoarele elemente:

- (a) valoarea propusă a contribuției programului la un instrument financiar și efectul de levier estimat, însoțite de o scurtă justificare;
- (b) produsele financiare propuse care urmează să fie furnizate, inclusiv posibila necesitate de tratament diferențiat al investitorilor;
- (c) grupul țintă propus de destinatari finali;
- (d) contribuția preconizată a instrumentului financiar la realizarea obiectivelor specifice.

Pentru a respecta prevederile mai sus menționate și înainte de pregătirea acestei evaluări ex-ante, Agențiile de Dezvoltare Regională din România au realizat un Studiu de Fezabilitate pentru Instrumente Financiare din FEDR 2021-2027 în România, cu sprijinul fi-compass – platforma orizontală de asistență tehnică pentru instrumente financiare furnizată de Comisia Europeană în parteneriat cu Banca Europeană de Investiții. Scopul acestei analize a fost identificarea tipurilor de instrumente financiare, a potențialilor beneficiari și acțiunilor orientative, precum și a posibilelor modalități și condiții de implementare a acestora.

Studiul de fezabilitate a vizat analiza cererii și ofertei din sectorul eficienței energetice din cele 8 regiuni de dezvoltare din România și opțiunile de implementare, cu scopul de a oferi recomandări pentru instrumentele financiare propuse în ceea ce privește:

- modelul de guvernanță
- strategia de investiții și destinatarii finali
- dimensiunea financiară și potențialul de cofinanțare din partea sectorului privat

Analiza pieței realizată în cadrul studiului de fezabilitate al de fi-compass evidențiază faptul că eficiența energetică și în special eficiența încălzirii spațiului în locuințe este unul dintre domeniile prioritare ale Guvernului României, deoarece locuințele dețin cea mai mare parte din utilizarea de energie finală din România (36%).

În contextul regiunii Sud-Vest Oltenia (județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea) datele disponibile (recensământul populației și locuințelor din anul 2011)¹ reflectă starea fondului locativ din regiune după cum urmează: 87,31% din locuințele din regiunea Sud-Vest Oltenia nu beneficiaseră de reabilitare termică a locuinței, prin nicio modalitate. Distribuția locuințelor nereabilitate termic, la nivel de județe ale regiunii era, în anul 2011, următoarea: 83,33% Dolj, 85,15% Gorj, 87,25% Mehedinți, 91,70% Olt, 90,83% Vâlcea. Aceste locuințe au nevoie de reparații urgente (reparații legate de structură, acoperiș și sisteme de încălzire).

Fondul actual de locuințe rezidențiale este caracterizat prin predominanța locuințelor construite între anii 1971 și 1990, care sunt vechi și au nevoie de modernizări sau **reabilitări legate de**

¹ Datele definitive de la Recensământul populației și locuințelor din anul 2021 nu au fost încă publicate de către Institutul Național de Statistică.

eficiența energetică și întreținerea spațiilor comune. De asemenea, clădirile din perioada 1921-1940, precum și unele clădiri din era comunistă au nevoie în special de consolidare seismică pe lângă nevoia de reabilitare în zona de eficiență energetică.

Conform Strategiei de renovare pe termen lung (SRTL), principalele bariere (financiare și nefinanciare) care împiedică investițiile în eficiența energetică, sunt:

	Probleme și lipsa de resurse financiare	Probleme ne-financiare
Sector clădiri rezidențiale	<ul style="list-style-type: none"> ● Niveluri scăzute ale veniturilor și veniturile disponibile ale proprietarilor de locuințe; ● Dependența de subvențiile publice și așteptările privind continuarea sprijinului sub formă de granturi; ● Ponderea ridicată a investițiilor non-Eficiența Energetică necesare (pentru a aborda deficiențele structurale și pentru a asigura siguranța seismică și la incendiu); ● Lipsă asociații proprietari de locuințe solvabile și lipsă proprietari de apartamente solvabili; ● Nivelul ridicat al datoriei municipale, municipalitățile nu sunt în măsură să prefinanțeze investițiile în schemele finanțate prin scheme fiscale de reabilitare termică; ● Costuri inițiale ridicate și perioade lungi de recuperare a investițiilor în eficiența energetică; ● costuri mai mari pentru combustibili mai curați/ mai ecologici 	<ul style="list-style-type: none"> ● Legislație slabă privind Asociațiile de Proprietari (luarea deciziilor colective, capacitatea de a semna contracte, de a împrumuta de la bănci, de a colecta cotizații, de a menține spații comune); ● servicii de termoficare de proastă calitate; ● lipsa de claritate în procesul decizional pentru clădiri cu utilizare mixtă (clădiri cu chiriași comerciali de la parter și proprietarii de apartamente mai sus); ● absența robinet termostatic împiedică gestionarea energiei de către proprietarul apartamentului; ● lipsa de conștientizare privind costurile economice și de sănătate prin poluarea aerului; ● prețuri scăzute/ nereglementate la combustibili solizi ● acces limitat la gaze (sistem de termoficare)

În sectorul eficienței energetice, inițiativele anterioare de sprijin public s-au concentrat în ultimul deceniu pe renovarea clădirilor multiapartamente, datorită eficienței mai mari a costurilor și a proiectării mai degrabă standardizate a unor astfel de reabilitări.

În prezent, **evaluarea ex-ante vizează doar locuințele unifamiliale** și nu se adresează altor clădiri precum clădirile multiapartamente și clădirile publice. Această abordare se datorează faptului că pentru aceste două tipuri de clădiri în perioada de programare 2021 – 2027 există surse semnificative de finanțare publică.

2. Instrumente financiare 2021-2027

Instrumentele financiare încurajează Autoritatea de Management SV să se îndrepte către o atitudine mai orientată spre afaceri în ceea ce privește administrarea fondurilor publice, în paralel cu urmărirea obiectivelor politicilor publice și conducerea destinațiilor finali la îmbunătățirea calității și disciplinei financiare a proiectelor lor.

Pentru perioada de programare 2021-2027, instrumentele financiare joacă un rol important în îndeplinirea politicilor FEDR, beneficiile lor fiind sumarizate mai jos:

- Realizarea unui efect de levier al resurselor disponibile și sporirea impactului fondurilor asupra economiei;
- Sporirea eficienței și eficacității datorită reutilizării fondurilor care sunt reținute în program pentru a fi refolosite în viitor;
- Sporirea calității proiectelor de investiții datorită necesității de a returna fondurile;
- Acces la o gamă mai largă de mijloace financiare pentru livrarea politicilor și pentru implicarea mediului privat;
- Reducerea dependenței față de grant-uri;
- Atragerea susținerii și a finanțării private pentru îndeplinirea obiectivelor de politici publice.

2.1 Structura implementării

Articolul 59 din RDC oferă trei opțiuni diferite pentru punerea în aplicare a instrumentelor financiare ("IF"):

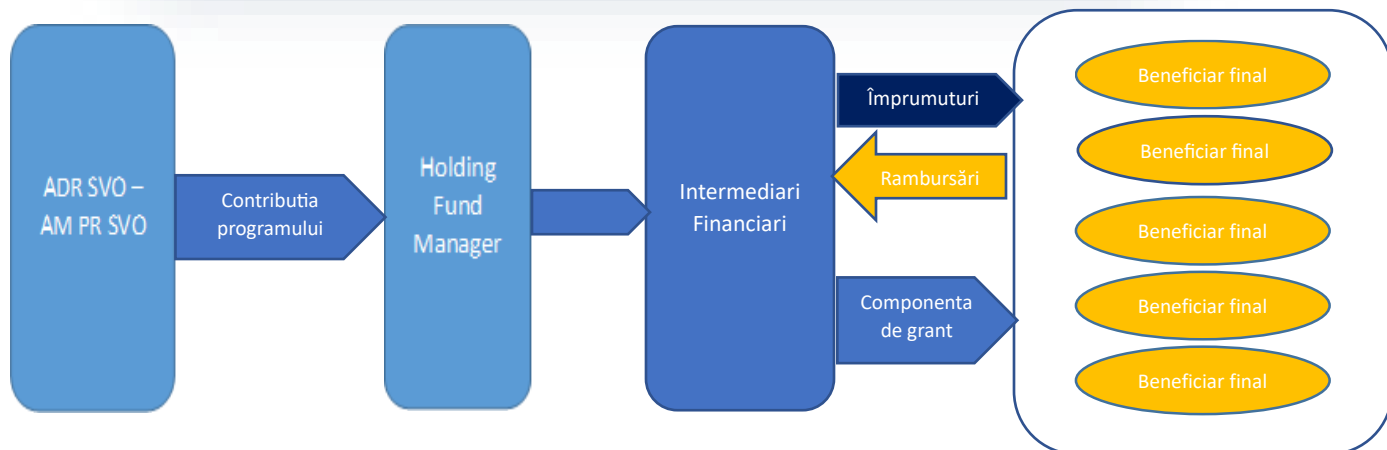
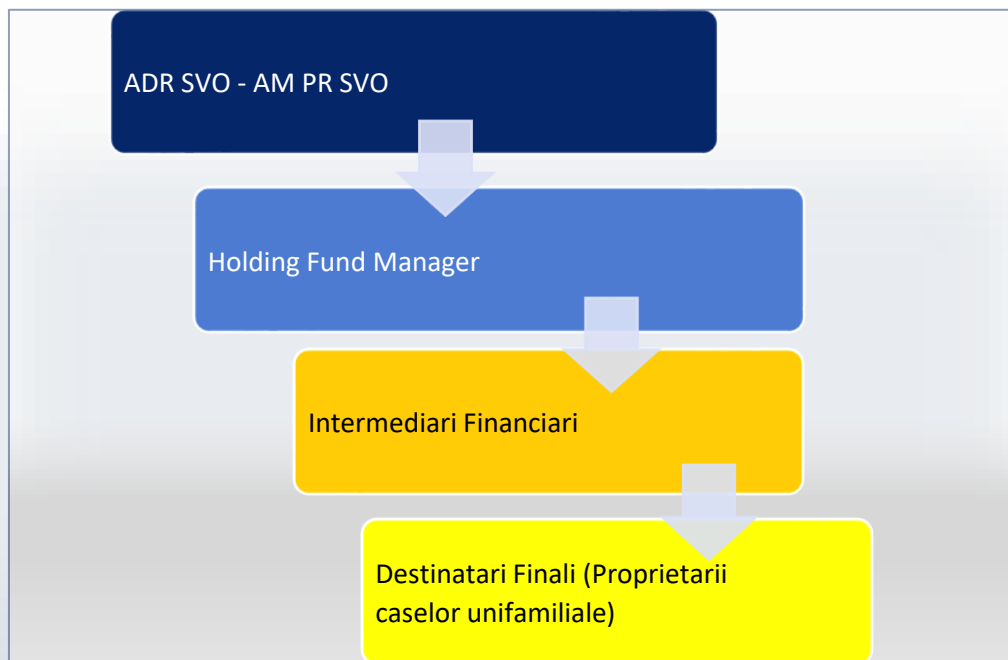
- punerea în aplicare directă de către AM însăși;
- punerea în aplicare de către un intermediar financiar sau mai mulți intermediari financiari, care va furniza el însuși finanțarea direct către intermediarii finali;
- punerea în aplicare de către un fond de holding, care gestionează relația cu intermediarii financiari în numele AM.

În conformitate cu prevederile art. 59, (3) și (4) din Regulamentul (UE) nr. 2021/1060, resursele Programului Regional Sud-Vest Oltenia vor fi alocate unui Fond de participare (Holding Fond). Astfel, Fondul Holding va selecta în continuare alți intermediari financiari care să implementeze produsele financiare pentru a fi investite, împreună cu resursele proprii, în proiecte eligibile.

Implementarea instrumentelor financiare susținute din Programul Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 se va realiza printr-o structură rezumată în figura de mai jos:

Structura de implementare

Mai multe ADR-uri și-au exprimat interesul de a înființa în **comun o platformă de investiții multiregională** (Multiregional Investment Platform - MRIP) și de a stabili condițiile de cooperare între ADR și de aliniere între programele regionale. MRIP este un instrument care oferă un cadru comun de realizare și condiții standardizate în toate regiunile.

Mai în detaliu, platforma de investiții multiregională va funcționa pe baza unui acord-cadru semnat de toate regiunile participante, care va trebui:

- să stabilească platforma multiregională;
- să numească un administrator de fonduri căruia i s-ar încredința gestionarea instrumentelor financiare în fiecare dintre regiuni, pe baza unor acorduri bilaterale de finanțare semnate cu acestea;
- să stabilească structura de guvernare prin înființarea unui consiliu de investiții;
- asigurarea unor angajamente obligatorii din punct de vedere juridic din partea tuturor părților implicate;
- să prevadă dispoziții generale aplicabile tuturor instrumentelor financiare create în cadrul platformei de investiții.

Se așteaptă ca managerul de fonduri deschise care implementează platforma de investiții multiregională să lucreze în strânsă cooperare cu autoritățile de management pentru a reduce decalajul dintre nevoile și capacitățile acestora și cele ale intermediarilor financiari. Astfel, managerul IF ar trebui să aibă expertiză atât în domeniul contractelor publice, cât și în domeniul financiar, al fondurilor UE în gestiune partajată și al ajutoarelor de stat. De asemenea, acesta ar trebui să ofere flexibilitatea necesară pentru a se adapta la evenimentele imprevizibile care ar putea apărea în timpul implementării, de exemplu, schimbări pe piață, alte intervenții publice, modificarea normelor privind ajutoarele de stat. Din aceste motive, o instituție financiară internațională (IFI) cu experiență sau Banca de Investiții și Dezvoltare (BID), recent înființată, ar putea fi un candidat adecvat pentru rolul de administrator al platformei de investiții.

În cadrul MRIP, în acest scop, ar urma să se semneze acorduri de finanțare separate cu fiecare regiune în parte, inclusiv clauze care să stabilească condițiile specifice de sprijin în regiunea respectivă, definite în strategiile de investiții, de exemplu, în ceea ce privește obiectivele de politică sprijinite, sumele alocate, condițiile de eligibilitate, indicatorii. În cadrul IF, resursele programelor regionale ar fi angajate în favoarea intermediarilor financiari pentru a fi investite, alături de resursele proprii, în proiecte eligibile. Alocările regionale pentru platforma de investiții multiregională ar fi delimitate, ceea ce înseamnă că contribuția fiecărei ADR ar fi investită numai pe teritoriul regiunii respective.

2.2 Model de guvernare

Modelul de guvernare ar implica înființarea unui consiliu pentru investiții la nivelul platformei de investiții, care să monitorizeze și să supravegheze punerea în aplicare a IF în conformitate cu strategia de investiții.

Consiliul pentru investiții ar servi drept punct de coordonare și comunicare între AM și administratorul de fonduri și ar avea ca scop consolidarea cooperării și a schimbului de experiență între AM-uri în cursul implementării IF. Consiliul pentru investiții ar fi format din reprezentanți ai tuturor AM implicate, în calitate de membri cu drept de vot, pentru a asigura participarea acestora la procesul decizional. De asemenea, ar include reprezentanți ai administratorului de fonduri în calitate de observatori.

Responsabilitățile consiliului pentru investiții pot include, printre altele:

- ✓ interpretări privind legile și reglementările naționale aplicabile, precum și conformitatea cu ajutoarele de stat;
- ✓ aprobarea condițiilor de selecție a intermediarilor financiari;
- ✓ aprobarea selecției intermediarilor financiari;
- ✓ orice alte sarcini în temeiul acordului-cadru sau în legătură cu acesta, astfel cum au fost convenite între autoritățile de management și un administrator de fond.

Se recomandă să se ia în considerare selectarea mai multor intermediari financiari pentru a pune în aplicare fiecare dintre instrumentele financiare implementate în cadrul Platformei de investiții multiregionale, ori de câte ori este posibil, deoarece acest lucru ar trebui să reducă riscul de subperformanță în ceea ce privește utilizarea fondurilor. De asemenea, administratorul fondului de investiții ar trebui să își păstreze dreptul de a rezilia contractele cu intermediarii financiari în caz de neglijență sau de neîndeplinire a obligațiilor de către aceștia. În acest caz, administratorul fondului ar trebui să fie autorizat să transfere acordurile de împrumut cu beneficiarii finali către fondul în sine sau către un alt intermediar financiar.

3. Instrument financiar pentru eficiență energetică

În cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027, instrumentele financiare vor fi implementate prin produse de împrumut cu partajarea riscului ce vizează eficiența energetică în casele unifamiliale.

Sprijinul prin granturi va fi, de asemenea, combinat cu instrumente financiare pentru a acoperi o parte din costul investiției și va înființa un ghișeu unic pentru a oferi sprijin tehnic beneficiarilor finali.

3.1 Produsele financiare propuse

3.1.1 Produs de împrumut

Produsele financiare precum împrumuturile cu partajarea riscului combină resursele Programului Regional Sud- Vest Oltenia (FEDR și BS) cu resurse financiare private, unde riscul investițional este împărțit între investitorii publici și privați. Aceste produse financiare vor fi implementate prin intermediari financiari selectați printr-o procedură deschisă și transparentă, cu scopul de a acorda împrumuturi în condiții favorabile beneficiarilor finali eligibili.

Implementarea Strategiei de investiții se va desfășura și pe baza eficienței operaționale și a procesului decizional eficient. Procedurile de management al riscului adoptate de Intermediarii Financieri vor urma, de asemenea, standardele pieței.

Pentru a atenua riscul de subperformanță în angajarea fondurilor, se prevede selectarea a cel puțin doi intermediari financiari, deși poate fi desemnat un singur intermediar financiar dacă acesta este rezultatul procedurii de selecție. În acest sens, condițiile contractuale ar trebui să permită Administratorului Fondului Holding să rețină sau să anuleze o parte din angajamentele de finanțare pentru a putea realoca altor intermediari financiari pe baza performanței lor reale.

Produsul financiar de împrumut cu partajarea riscului ar trebui utilizat pentru a atrage investiții private de la intermediari financiari selectați. Aceste fonduri private pot fi combinate cu contribuția programului pentru împrumuturi către beneficiarii finali. Nu se propune un tratament diferențiat al investitorilor privați.

3.1.2 Componenta de grant

Consultarea părților interesate din Regiunea Sud-Vest Oltenia a relevat necesitatea acordării de sprijin financiar (grant) nerambursabil împreună cu împrumuturile beneficiarilor finali.

În cazul instrumentului financiar privind eficiența energetică a caselor unifamiliale, evaluarea pieței a identificat venitul disponibil al proprietarilor de case ca o barieră în calea renovării caselor individuale.

În cadrul consultărilor inițiate cu băncile² din regiune, părțile consultate și-au exprimat interesul față de inițiativa finanțării din fonduri europene a unui instrument financiar combinat cu un grant într-o singură operațiune. Având în vedere că un astfel de instrument financiar va fi o noutate pentru sectorul financiar-bancar iar portofoliul de credite așteptat va fi non-granular, cu un număr relativ mare de tranzacții de credite care urmează să fie acordate într-o perioadă relativ scurtă, feedback-ul primit a fost de a face produsul financiar cât mai simplu posibil.

Deasemenea, ponderea sprijinului financiar nerambursabil poate reflecta și performanța energetică atinsă în urma renovării. Astfel, combinarea sprijinului financiar nerambursabil cu un împrumut se va realiza într-o singură operațiune.

În conformitate cu prevederile articolului 58 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/1060, combinarea instrumentelor financiare și a sprijinului financiar nerambursabil într-o singură operațiune presupune că sprijinul programului în formă nerambursabilă nu va depăși suma investițiilor susținute de produsul financiar. În practică, se așteaptă ca unele dintre proiectele de investiții să necesite mai mult sprijin nerambursabil decât investiția susținută prin împrumut. Această condiție va fi astfel monitorizată doar la nivelul intermediarului financiar sau al instrumentului financiar.

3.2 Grupul țintă propus al destinatarilor finali

Pentru instrumentul financiar de eficiență energetică, destinatarii finali eligibili sunt proprietarii caselor unifamiliale.

Tipul de investiții eligibile ar include audituri energetice și studii ale clădirilor existente, implementarea măsurilor de eficiență energetică, instalații de energie regenerabilă în clădirile în curs de renovare a eficienței energetice.

3.3 Contribuția preconizată a instrumentului financiar la îndeplinirea obiectivelor specifice

Instrumentele financiare finanțate din **Prioritatea P3** "*Eficiența energetică și infrastructura verde*" trebuie să contribuie la obiectivul specific **RSO2.1** "*Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)*", Operațiunea B – "*Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice*".

² Unicredit Bank, BCR conform sursa BEI

Prioritatea 3 - Eficienta energetica si infrastructura verde

Instrument financiar pentru eficiență energetică în casele unifamiliale

Valoarea propusă a contribuției programului la instrumentul financiar
Alocarea resurselor programului FEDR: 32.269.918 EUR
Cofinanțare națională: 5.694.691,45 EUR
Total resurse ale programului: 37.964.609,45 EUR
Levier estimat
1.1 – 1.5
Produse financiare propuse
Împrumut cu partajarea riscului combinat cu grant, care poate include: <ul style="list-style-type: none"> • Suport tehnic • Subvenția dobânzii • Grant de capital
Grup țintă propus de destinații finali
Proprietarii de clădiri rezidențiale individuale Tipul de investiții eligibile ar include audituri energetice și studii ale clădirilor existente, implementarea măsurilor de eficiență energetică, instalații de energie regenerabilă în clădirile în curs de renovare a eficienței energetice
Contribuția așteptată la atingerea obiectivelor specifice
Prioritatea 3 - Eficiența energetică și infrastructura verde RCO 18 – Locuințe cu o performanță energetică îmbunătățită = 3.460,00 locuințe RCR 26 - Consum anual de energie primara (din care: al locuintelor, cladirilor publice, intreprinderilor etc) = 60.515,4 MWh/an RCR 29 - Emisii de gaze cu efect de seră estimate = 6.531 echivalent tone de CO2/an
Organismul care implementează instrumentul financiar
Banca Europeană de Investiții
Intermediarii financiari vor fi selectați prin apel public de exprimare a interesului

4. Prevederi privind revizuirea/actualizarea evaluării ex-ante

Condițiile pieței și respectiv tendințele cu privire la investiții pot evolua față de perioada prezentă, transformând radical realitățile curente și astfel putând denatura atât rezultatele așteptate, cât și implementarea efectivă a instrumentelor financiare.

Astfel, în eventualitatea în care AM apreciază că rezultatele evaluării ex-ante nu mai reflectă realitățile existente pe piață, aceasta are libertatea de a ajusta evaluarea în anumite măsuri. Din moment ce instrumentele financiare sunt construite pe baza bugetului FEDR în concordanță cu un set de obiective și măsuri, respectiv submăsuri specifice, actualizările cu privire la monitorizarea și evaluarea rezultatelor IF se pot face pornind de la **rezultatele** observate în cadrul implementării acestora. Dacă rezultatele așteptate prin implementarea IF nu sunt atinse, se poate lua în considerare o ajustare a obiectivelor urmărite.

Principalii factori ce pot determina necesitatea revizuirii evaluării ex-ante sunt:

- **Acuratețea slabă** a obiectivelor propuse comparativ cu rezultatele observate. O divergență semnificativă între cele două poate periclita livrarea rezultatelor așteptate prin IF, astfel că este necesară o adaptare a obiectivelor.
- **Volumul inadecvat** al schemei de sprijin prin instrumente financiare comparativ cu cererea observată. Astfel, dacă volumul alocării pentru IF este prea redus comparativ cu cererea observată, abilitatea IF de a atinge obiectivele propuse ar putea fi afectată. De asemenea, dacă etapele procesului de plăți efectuate ale contribuțiilor UE indică o asimilare semnificativ mai mare ori mai mică decât s-a previzionat inițial, o actualizare este de asemenea necesară. În acest sens, volumele pot fi crescute ori scăzute.
- **Eroarea de estimare a riscului** caracteristic instrumentelor financiare: se poate întâmpla ca profilul de risc al instrumentului financiar să difere semnificativ în realitate față de previzionări, determinând pierderi însemnate pentru acestea și astfel afectând caracterul revolving al IF. O revizuire ar putea determina reajustarea profilului de risc pentru a asigura reflectarea adecvată a fondurilor revolving și astfel pentru a menține efectul de levier. Alternativ, revizuirea ar putea ilustra și faptul că riscul a fost supraestimat, astfel că îmbunătățirea profilului de risc ar putea crește volumul obiectivelor propuse în condițiile menținerii aceluiași volum al sprijinului prin IF.

Evaluarea ex-ante prevede o serie de situații în care ar putea fi necesară actualizarea acesteia, din care menționăm:

- schimbarea semnificativă a mediului financiar și economic;
- modificări ale condițiilor fiscale și de finanțare ale economiei;
- volumul necorespunzător al schemei de sprijin comparativ cu cererea observată;
- lipsa de apetit a posibilor intermediari financiari pentru instrumentul propus;
- întârzierea în implementare;
- cererea redusă pentru instrumentul financiar din partea destinatarilor finali.